

KORZO
Katholiek Onderwijs Regio Zoutleeuw

Samen op weg!

Katholiek Basisonderwijs van KORZO

ON: 414.570.971

Vrije Gesubsidieerde Basisschool "Sint-Leonardus"

Stationsstraat 16 3440 Zoutleeuw

www.gvbszoutleeuw.be

VISIE ZILLIG WERKEN

ZIN IN LEVEN

samenwerking

onderwijs op maat

dialogoschool

krachtige leeromgeving

hoofd - hart - handen

WERKEN VANUIT HET LEERPLAN

We laten ons inspireren door het nieuwe leerplan van katholiek onderwijs Vlaanderen ZILL. Voor diegenen waarvoor dit nog niet helemaal duidelijk is, kan je terecht op onze website of door [hier](#) te klikken.

ZIN IN LEREN

Met het **leerplan ZIN in leren! Zin in leven! (Zill)** krijgen de leraren een duidelijk gestructureerd en hedendaags ordeningskader van lesdoelen aangereikt. De leraar krijgt meer eigenaarschap over het onderwijsproces. De school kan optimaal inspelen op haar eigen context.

Zill streeft **kwaliteitsvol onderwijs** na door aan elk kind en zijn unieke talenten **maximale ontplooiingskansen** te bieden.

Om hier zo goed mogelijk op te kunnen inspelen hebben wij gekozen voor de implementatie van **hoekenwerk of zillig werken** doorheen de ganse basisschool.

Tijdens het hoekenwerk wordt er gewerkt in **zogenaamde hoeken**:

Soorten hoeken

- Poppenhoek
- Verkleedhoek
- Winkelhoek
- Bouwhoek / constructiehoek
- Knutselhoek
- Leeshoek / luisterhoek / schrijfhoek / rekenhoek / tekenhoek
- WO-hoek
- Zandbak / waterbak
- Computerhoek
- Puzzelhoek
- Fijne motoriekhoeke / timmerhoek
- ...

ZILLIG WERKEN: WAT IS DAT?

	verkleedhoek
	leeshoek
	taalhoek
	bouwhoek
	tekenhoek

De kinderen werken in **kleine groepen**.

Per hoek wordt er een taak gegeven.

De leerkracht kan dit duidelijk maken door middel van een foto, een tekening of een pictogram.

Deze werkvorm wordt toegepast in de kleuterklassen en is nu ook verder uitgebreid naar de 1ste en 2de graad van het lager onderwijs.

In de 3de graad wordt er aan **contractwerk** gedaan.

Onze school heeft een **leerlijn** ontwikkeld omtrent het **gebruik van pictogrammen** en werkhouding zodat er een mooie **overgang** is tussen **kleuterschool** en **lagere school**.

Het **aantal leerlingen** dat in de hoeken mag werken, wordt **bepikt**.

In de **1ste graad** worden de oefeningen ook kort overlopen gezien de opdracht zelfstandig lezen nog niet altijd lukt.

Op het bord staat ook een **overzicht van** de te maken **opdrachten**.

Vanaf de 2de graad krijgen de kinderen een **overzicht** van de opdrachten **op papier**.

Deze is een voorbereiding op het contractwerk van de 3de graad.

De kinderen gaan hier de **opdrachten volledig zelfstandig** lezen.

Hoekenwerk komt in verschillende vormen voor.

Zo heb je het **carrouselstelsel** waarin de leerlingen **verplicht alle hoeken** doorlopen.

Het andere stelsel is **de totale vrije keuze**, waarbij kinderen zelf bepalen wanneer ze welke hoek gaan doen.

Hier zijn dan vaak 'moet-hoeken' en 'mag-hoeken'.

Bij **contractwerk** krijgen de kinderen een zogenaamd 'contract' (een overzicht) waar de te maken oefeningen of opdrachten op staan.

Zij hebben hierbij ook de **keuze wanneer** ze **welke taak** maken.

Er worden ook 'moet-taken' en 'mag-taken' voorzien.

Het gebruik van deze werkvormen zorgt voor heel wat voordelen:

Het biedt kansen om bepaalde leerstof die dient **geautomatiseerd** te worden verder in te oefenen en te herhalen.

De inoefenfase wordt **langer**, komt vaker aan bod of wordt meer gespreid.

Deze werkvorm wordt reeds verschillende jaren toegepast in de kleuterklassen en is nu ook verder uitgebreid naar de 1ste en 2de graad van het lager onderwijs.

In de 3de graad wordt er aan **contractwerk** gedaan.

In 2018-2019 is de werkgroep hoekenwerk van start gegaan om zich toe te spitsen op de verdere uitwerking van het hoekenwerk zodat er een leerlijn is ontstaan.

	HOEKENWERK				CONTRACT	
	EERSTE GRAAD		TWEDE GRAAD		DERDE GRAAD	
	1 ^{ste} leerjaar	2 ^{de} leerjaar	3 ^{de} leerjaar	4 ^{de} leerjaar	5 ^{de} leerjaar	6 ^{de} leerjaar
opdrachten	bord	bord	blad (dag)	blad (dag)	blad (week)	blad (week)
keuze volgorde	nu: lkr	nu: lkr	lIn	lIn	lIn	lIn
	doel: lIn adhv keuzebord	doel: lIn adhv keuzebord				
doorschuiven	☒	☒	☒	☒	nvt	nvt
niveau bepalen	lkr	lkr	lkr	lIn	lIn	lIn
miniklas	nvt	nvt	nvt	☒	☒	☒
verbeteren	lkr	lkr	lkr	lIn/lkr	lIn/lkr	lIn/lkr

Opdrachten

Bord:

Leerkracht noteert de opdrachten (per hoek) op het bord

Blad:

Leerlingen krijgen een blad met de opdrachten

- Tweede graad: per hoek, per dag
- Derde graad: per week

Keuze volgorde

Leerlingen bepalen zelf in welke volgorde ze de verschillende hoeken/opdrachten afwerken.

Doorschuiven

Leerlingen schuiven na een door de leerkracht vastgelegde tijd door naar een volgende hoek.

Zij kiezen zelf naar welke hoek ze schuiven (zie keuze volgorde).

Niveau bepalen

Eerste graad + derde leerjaar : de leerkracht bepaalt het spoor

Vierde leerjaar + derde graad : de leerlingen leren zichzelf inschatten en kiezen, met ondersteuning van de leerkracht, hun eigen spoor.

ZILLIG WERKEN: WAAROM?

1. Hoekenwerk bevordert een **veilig klasklimaat** en is volgens onze school een voorwaarde om een **krachtige leeromgeving** te kunnen ontwikkelen.

Betekenisvolle taken

- Aanbod sluit aan bij de interesse van de kinderen.
- Aanbod is rijk en gevarieerd en levensecht.
- Meerdere competenties worden aangesproken.
- Taal wordt geactiveerd.

Positief en veilig klasklimaat

- Oog hebben voor welbevinden.
- Meer handen in de klas door teamteaching.
- Aanbod op maat van de kinderen.

Ondersteuning door interactie

- Observatie leidt tot meer betrokkenheid-betere feedback
- Meer taalaanbod door veel interactie met elkaar en leerkracht.
- Visuele ondersteuning geven (pictogrammen)
- Ondersteuning is gericht op het proces en niet op het product van de activiteit.
- Probleemoplossend denken wordt gestimuleerd.

Hoekenwerk een bijzonder krachtig middel om de **leergebiedoverschrijdende eindtermen** te realiseren.

Leergebiedoverschrijdende eindtermen

Leren leren

De leerlingen:

- 3: kunnen op systematische wijze samenhangende informatie (ook andere dan teksten) verwerven en gebruiken;
- 4: kunnen eenvoudige problemen op systematische en inzichtelijke wijze oplossen.

Sociale vaardigheden

1. Sociale vaardigheden - domein relatiewijzen

De leerlingen:

- 1.2: kunnen in omgang met anderen respect en waardering opbrengen;
- 1.3: kunnen zorg opbrengen voor iets of iemand anders.

Nederlands

2. Spreken

De leerlingen:

- 2.2: kunnen iemand om ontbrekende informatie vragen;
- 2.8: kunnen een instructie geven zodat iemand die vertrouwd is met de situatie, ze kan uitvoeren.

2. Kinderen leren uit hun keuzes

Wat zegt het leerplan ZILL?

Ondernemingszin

Ik zoek naar creatieve oplossingen. Ik neem initiatief en durf iets teweeg brengen dat voor mezelf vernieuwend en grensverleggend is.

Veerkracht

Ik geloof in mijn ontwikkelkracht en kan genieten. Ik ben op een passende manier weerbaar. Ik geloof dat ik ondanks tegenslag en ontmoediging steeds weer kan opstaan.

Hoekenwerk

- Spoort kinderen aan om te leren vanuit de keuzes die ze zelf maken.
- Moedigt initiatief nemen aan.
- Leert omgaan met de gevolgen die uit keuzes voortvloeien.
- Geeft inzicht **eigen interesses en mogelijkheden**.
- Verhoogt **betrokkenheid**.

Leerlingen nemen op die manier het leerproces in eigen handen:

- Nemen **verantwoordelijkheid** voor eigen leren.
- Leren **geduld oefenen, taken verzorgen en respect tonen voor andermans werk**.

3. Kinderen leren planmatig werken

Wat zegt het leerplan ZILL?

Zelfregulerend vermogen

Ik ervaar hoe ik mezelf kan aansturen. Ik kan zelfredzaam en efficiënt handelen en leren.

IKvk3

Flexibel omgaan met veranderende omstandigheden

0-2j6m

OMGAAN MET TIJD

Hoekenwerk

- Leert plannen vooraleer te handelen.
- Leert zich **oriënteren op de taak**.
- Spoort reflecteren over het eigen werk aan.
- Leert de beschikbare tijd juist inschatten en zinvoller te besteden.

4. Kinderen leren redeneren vanuit verschillende leerstijlen KOLB

Onderzoekskompetentie

Ik ben nieuwsgierig en kritisch. Ik wil en kan de wereld rondom mij onderzoeken.

Hoekenwerk

- Moedigt **actief experimenteren** aan.

Binnen hoekenwerk kan een kind sterker werken vanuit de eigen leerstijl, die stijl aanscherpen en optimaliseren.

5. Kinderen leren door overleg en interactie

Wat zegt het leerplan ZILL?

Relationele vaardigheden

Ik wil en kan met anderen samenleven, samenwerken en communiceren.

Inlevingsvermogen

Ik kan me inleven in anderen, in andere standpunten en situaties.

Hoekenwerk

- Stimuleert samenwerken, overleggen, elkaar helpen.
- Stimuleert het coöperatieve leren.
- Leert compromissen sluiten om samen tot resultaat te komen.
- Stimuleert interactie.

6. Kinderen leren op maat

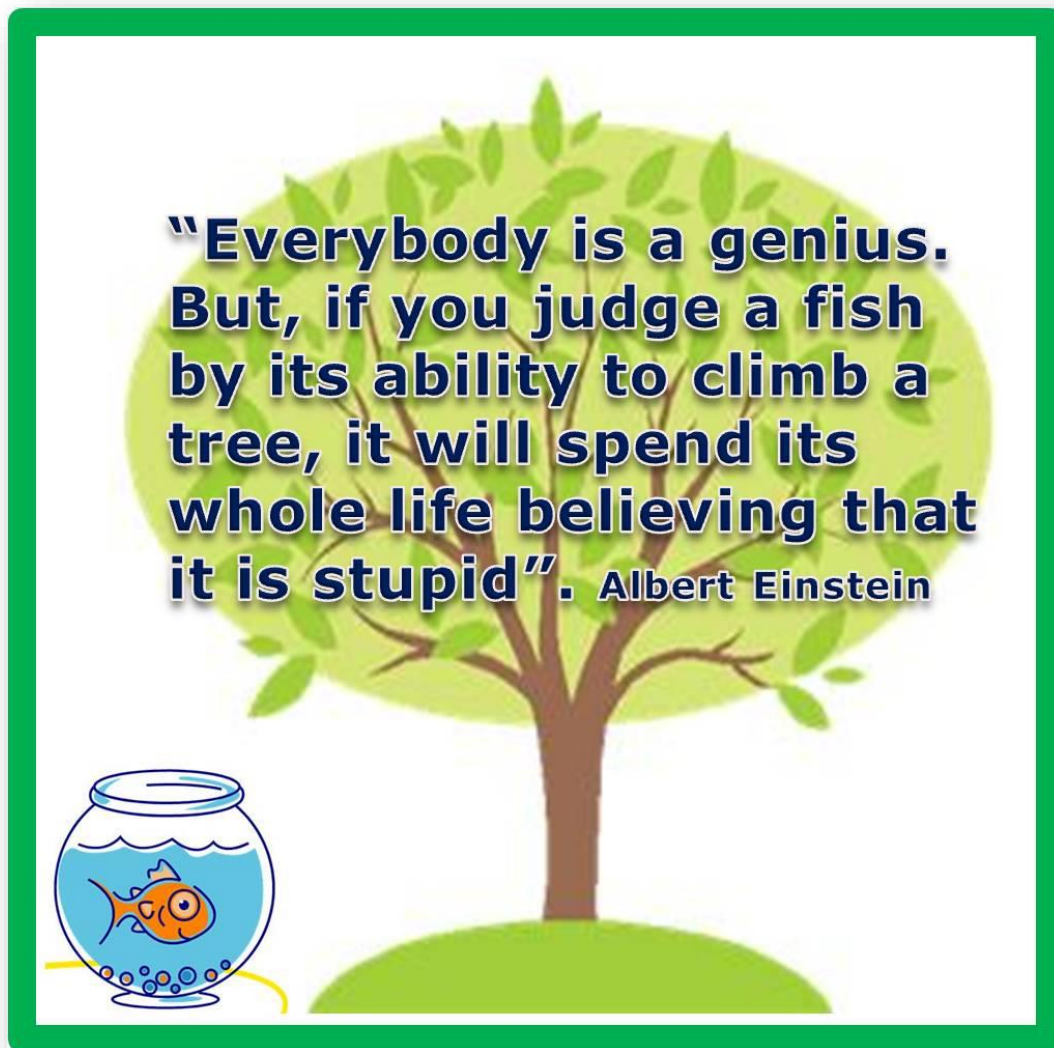
Wat zegt het leerplan ZILL?

Identiteit

Ik ontdek wie ik ben, waartoe ik word uitgenodigd en wie ik wil worden in een groter geheel. Ik durf en mag mezelf zijn.

Hoekenwerk

- Creëert een efficiënte manier van **differentiëren (tempo-niveau-interesses)**
- Creëert ruimte om gericht observeren door de leerkracht.
- Creëert ruimte om extra uitleg of **verlengde instructie** te geven aan kinderen die het nodig hebben.

TEAMTEACHING KLEUTERSCHOOL WERKWIJZE

De voorbije jaren zaten we met onze kleuterschool in een pedagogisch traject samen met de pedagogische begeleiding.

Zo zijn we met het kleuterteam op weg gegaan om nieuwe pedagogische inzichten te implementeren.

Eén van de stappen die we zullen zetten, is een:

- gemengde groep 2,5 – 3 jarigen KS1-KS2
- gemengde groep 3 - 4 jarigen KS3
- gemengde groep 4 - 5 jarigen KS4 – KS5

De instappers zullen tijdens het schooljaar geïntegreerd worden in de twee 1ste kleuterklassen.

Beide leerkrachten werken als **team-teachers** samen en worden ondersteund door de kinderverzorgster.

We zetten deze werkwijze verder in de andere klassen.

Het **hoofddoel** van het eerste contact voor de nieuwe kleuters met onze school is kennismaken met de school en hier een **gevoel van geborgenheid** ervaren.

Ze bouwen een **vertrouwensband** op met de juffen en de klasgenoten.

De kleuters moeten zich veilig, vertrouwd en gelukkig voelen op school.

Dit is een **basisvoorwaarde** om tot ontwikkeling te komen.

De twee klassen met eventuele extra ondersteuning zullen een **rijker basisaanbod van hoeken** kunnen aanbieden.

Bovendien hebben leerkrachten op deze manier een bredere kijk op de ontwikkeling van onze kleuters en vinden ze professionele ondersteuning bij elkaar.

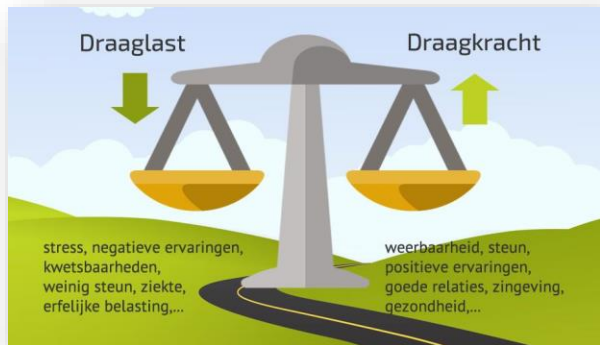
Samen werken de leerkrachten een **gedifferentieerd aanbod** uit.

Eens de kleuters wat vertrouwd zijn met de nieuwe omgeving, zal op verschillende momenten de mogelijkheid geboden worden om in **beide klassen** de hoeken te verkennen en opdrachten uit te voeren.

Er zal met andere woorden een doorgedreven samenwerking zijn tussen de twee kleuterklassen zonder dat dit het geborgen gevoel van de eigen klas doorbreekt.

TEAMTEACHING: WAAROM?

Leerlingenpopulaties veranderen, de **onderwijsbehoeften** zijn complexer en diverser. Het is moeilijk om dat als leraar alleen voor een klas waar te maken.

Teams willen het beste voor hun kinderen.

Ze willen hun ontwikkeling goed begeleiden maar voelen dat dit niet (meer) lukt als ze alleen voor de klas staan. Het gaat over **draagkracht**.

Leraren willen zich engageren in die **complexiteit** maar voelen dat ze tegen hun grenzen aanbotsen, dat ze dit samen met een collega beter waar kunnen maken.

Voordelen van teamteaching:

- Kinderen ontwikkelen zich op **eigen tempo**.
- Door het werken met groepen op maat zal het mogelijk zijn om speelse opdrachten te krijgen die **nauwer aansluiten bij hun eigen behoeften**.
- Uit onderzoek blijkt dat de kleuters die in contact staan met iets oudere kleuters een **snellere taalontwikkeling** doormaken omdat ze in een taligere omgeving terechtkomen.
Dit heeft **geen** negatieve invloed op de ontwikkeling van de oudsten.
- En dan is er ook nog een **praktisch voordeel**.
 - gelijkmatigere klasverdelingen
 - evenwichtigere werkverdeling zorgen
 - tijd om effectief met de kinderen in spelende, lerende situaties bezig te zijn.

De nieuwe aanpak is een reeds beproefd systeem in al heel wat vooruitstrevende kleuterscholen.

Samen met het kleuterteam evalueren we dit verder en zullen eventuele andere stappen in **leeftijd doorbrekende groepen** in de toekomst bekeken worden.

Hoekenwerk is een middel om een krachtige leeromgeving te creëren, maar niet elk hoekenwerk is krachtig.

Kijkwijzer hoekenwerk/contractwerk

Functionaliteit?

- ☐ Is het werken in hoeken een middel voor het bereiken van functionele doelen en niet louter een doel op zich?
- ☐ Relevantie: wordt er gewerkt in de richting van de eindtermen?

Betrokkenheid?

- ☐ Leiden de werkvormen bij alle kinderen tot intense mentale activiteit?
- ☐ Zijn de activiteiten uitdagend en voldoende open?
- ☐ Worden de betrokkenheidsbevorderende factoren optimaal ingezet?

Interactie en diversiteit?

- ☐ Worden de leerlingen uitgenodigd om samen te werken op een interactieve wijze?
- ☐ Is er ruimte voor leerbevorderende interactie tussen leerkracht en leerling(en)?
- ☐ Biedt de activiteit voldoende ruimte om de eigen ervaringen aan te spreken?

